

Dermatoloji Polikliniğine Başvuran Hastaların Kozmetik İşlemlere Güncel İlgisi: Bir Anket Çalışması

Uzm. Dr. Gökhan Okan¹, Prof. Dr. Mustafa Kulaç², Doç. Dr. Marta Rendon³

1 Medikal Park Bahçelievler Hastanesi, Deri ve Zührevi Hastalıkları Kliniği, İstanbul

2 Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi, Deri ve Zührevi Hastalıkları Ana Bilim Dalı, Tekirdağ

3 Rendon Dermatoloji ve Estetik Merkezi, Boca Raton, Florida, Amerika Birleşik Devletleri

Yazışma Adresi: Dr. Gökhan Okan Medical Park Bahçelievler Hastanesi Dermatoloji Bölümü Kültür Sokak No:1 Bahçelievler-İstanbul Telefon: (0212) 444 44 84 Fax: (0212) 484 17 84 E-mail: gokhanokan8@hotmail.com

Özet

Dermatoloji Polikliniğine Başvuran Hastaların Kozmetik İşlemlere Güncel İlgisi: Bir Anket Çalışması

Giriş: Bu çalışmanın amacı genel dermatoloji polikliniğine başvuran hastaların kozmetik uygulamalar hakkındaki ilgisini araştırmaktır.

Materyal-Metod: Çalışmaya bir üniversite hastanesi ve bir özel hastaneye başvuran 326 dermatoloji hastası dahil edilmiştir. Hastalara kozmetik uygulamalar hakkındaki ilgilerini ölçmek için bir anket verilmiştir. Hastaların on altı kozmetik uygulama hakkındaki bilgisi ve deneyimi analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan kadın hastalarda en iyi bilinen kozmetik işlem lazer Epilasyon (%85.7) erkeklerde ise saç ekimiydi (%83.8). Her iki cinsiyette de en az bilinen TCA ve salisilik asit peeling uygulamalarıydı (kadınlarda %10.7-11.5, erkeklerde %4.1-%6.8). Çalışmaya katılan kadınların %25'i, erkeklerin %9.5'i bir kez kozmetik işlem yaptırmıştı. Kadın hastaların kozmetik uygulamalar hakkında bilgi edinme yeri en sık televizyon (%36.1), erkeklerin ise internet (%39.2) olarak bulundu.

Sonuç: Bu çalışma bir özel hastane bir de üniversite hastanesinin dermatoloji polikliniğine başvuran hastaların kozmetik işlemler hakkında bilgi ve deneyimlerini belirlemiştir. Daha fazla sayıda, çok merkezli çalışmalar konunun açıklığa kavuşmasında yardımcı olacaktır.

Anahtar kelimeler: Kozmetik işlemler, Lazer epilasyon, Saç ekimi,

Abstract

Current Interest in Dermatology Patients for Cosmetic Procedures: A Questionnaire Study

Background and Design: The purpose of this study is to investigate the current interest of The patients about cosmetic procedures in daily dermatology outpatient practice.

Materials and Methods: In this study 326 patients who admitted to dermatology outpatient Clinics both in a university hospital and a private hospital, were enrolled. They were given a questionnaire to fill out in order to obtain information about their interest in cosmetic procedures. The patients' responses were recorded and their knowledge about the Sixteen procedures were analyzed.

Results: Laser hair removal was the best known cosmetic interest among the Females (85.7%), on the other hand it was hair transplantation among the males (83.8%). TCA and salicylic acid peels were at least known cosmetic procedures among ourPatients (10.7-11.5% females, 4.1-6.8% males). In our survey 25% of females and 9.5% of males had received treatmentf or at least one procedure. Television was the primary source of information for those cosmetic procedures among the females (36.1%). On the other hand, men were mostly informed by the internet (39.2%).

Conclusion: In this study one university hospital and one private hospital dermatology ,Outpatient clinic information about cosmetic procedures and experiences of the patients were identified. Large-scale, multicenter study will help clarify this issue.

Key words: Cosmetic procedures, Laser hair removal, Hair transplantation,

Giriş

Kozmetik dermatoloji son yıllarda çok önemli ilerlemeler kaydetmiştir. Dermatologlar derihastalıklarının tedavilerinin yanı sıra kozmetik işlemlerde de aktif rol oynamaktadırlar. Önceden ileri yaşlarda daha çok kadın hastaların tercih ettiği kozmetik uygulamalar günümüzde her iki cinsten ve daha erken yaşlarda tercih edilmektedir. Yeni teknolojiler, yeni uygulamalar kişilere cazip gelmektedir.

Yapılan çalışmalar fiziksel görünümün kişinin kendine güven kazandırmanın yanında, yaşamda başarıyı artırıcı etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Kişinin kendini iyi hissetmesine neden olarak kişiyi daha mutlu kılmaktadır. Güzel bir görünüm aynı zamanda rekabetli bir iş ortamında avantaj olmaktadır(1).

Bu çalışmanın amacı üniversite hastanesi ve özel hastaneye başvuran genel dermatoloji hastalarının kozmetik işlemler hakkında bilgi ve deneyimlerini incelemektir.

Materyal ve Metod

Anket bir üniversite hastanesi ve bir özel hastaneye başvuran 326 dermatoloji hastasına yönelik olarak Ocak2013-Mart 2013 tarihleri arasında yapıldı. Katılım gönüllülük esasına dayandırıldı. Anket üç bölümden oluşmaktaydı: Birinci bölümde hastaların kozmetik uygulamalar hakkında bilgi sahibi olup olmadığı, ikinci bölümde bu uygulamalardan herhangi birini yaptırıp yaptırmadığı, son bölümde

isekozmetik uygulamalar ile ilgili bilgilerin öğrenme yeri hastalara soruldu(Tablo I).

İstatistiksel analiz için SPSS 15.0 for Windows programı kullanıldı. Tamamlayıcı istatistikler, kategorik değişkenler için sayı ve yüzde, sayısal değişkenler için ortalama, standart sapma, medyan olarak verildi. Kategorik değişkenlerin oranları Ki-kare testi ile analiz edildi. Koşulların sağlanmadığı durumlarda Monte Carlo simülasyonu uygulandı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi p değerinin 0.05 ten küçük olması durumu olarak kabul edildi.

Bulgular

Çalışmaya dahil edilen 326 genel dermatoloji hastalarının yaşları 15-75 yıl arasında, ortanca yaşları 29 yıldır. 252'si kadın 74'ü erkekti. Kadın hastaların yaşları 15-65 yaş aralığında ortalama 32,2±11,4 yıl, erkek hastaların yaşları 18-75 yaş aralığında ortalama 32,9±14,3 yıldır. Kadın ve erkek hastaların yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktu (p=0,713) (Tablo II).

Kozmetik işlemlerden en iyi bilinenler kadınlarda lazer epilasyon (%85,7) erkeklerde saç ekimiydi (%83,8). Her iki cinsiyette de en az bilinen TCA ve salisilik asit peeling uygulamalarıydı (kadınlarda %10,7-11,5 erkeklerde %4,1-%6,8). Kadın cinsiyette lazerle deri soyma, deri gençleştirme, lazer epilasyon, kılcal damarlarda lazer yöntemi tedavisi, meyve asitli peeling işlemi, leke tedavisi hakkında bilgi sahibi olma oranları erkek hastalara göre istatistiksel olarak anlamlı yüksekti

Tablo I. Anket formu

Dermatoloji Hastalarının Kozmetik Uygulamalar Hakkında Farkındalıkları

İsim-Soyisim: _____ Yaş: _____ Cinsiyet: _____

A) Aşağıda yazılan işlemler hakkında bilginiz var mı?

- 1) Laserle cilt soyma, cilt gençleştirme
- 2) Yüz germe operasyonu
- 3) Laser yöntemi ile cilt lekelerinden kurtulma
- 4) Laser epilasyon
- 5) Yüz ve bacaklarda kılcal damarlardan lazer yöntemi tedavisi
- 6) Saç dökülmesi tedavisinde dermatolojik işlemler (mezoterapi, PRP)
- 7) Saç ekimi
- 8) Akneli cilt bakımı(komedon temizliği, pü drenajı, cilt bakımı)
- 9) Meyve asitleriyle hafif cilt soyma işlemi
- 10) Salisilik asit ile cilt soyma işlemi
- 11) Trikloroasetik(TCA) asit ile orta derecede cilt soyma işlemi
- 12) Dermokozmetik ürün
- 13) Botulinum toksini ile kırışıklık tedavisi
- 14) Dolgu uygulamaları
- 15) İz tedavisi
- 16) Leke tedavisi

B) Yukarıdaki uygulamalardan yaptırdığınız var mı? Varsa kaç tane farklı uygulama yaptırdınız?

Hiç Bir İki Üç Dört Beş Altı Daha Fazla

C) Kozmetik uygulamalar hakkında bilgiyi en çok nereden öğreniyorsunuz? (Tek şık işaretleyiniz)

Hekimlerden Televizyon Gazete Magazin Dergileri Arkadaşlar İnternet Diğer (Güzellik Uzmanları vs.)

Tablo II. Çalışma grubunun cinsiyet ve yaşları

	N (%)	Yaş Ort±SD (Ortanca; min-maks)	P
Kadın	252 (77,3)	32,2±11,4 (29; 15-65)	0,713
Erkek	74 (22,7)	32,9±14,3 (30; 18-75)	
Toplam	326 (100,0)	32,4±12,1 (29; 15-75)	

Tablo III. Kozmetik işlemler hakkında bilgi durumu

	Kadın n(%)	Erkek n(%)	Toplam n(%)	P
Lazerle cilt soyma, cilt gençleştirme	125 (49,6)	23 (31,1)	148 (45,4)	0,005
Yüz germe operasyonu	125 (49,6)	35 (47,3)	160 (49,1)	0,727
Lazer yöntemi ile cilt lekelerinden kurtulma	157 (62,3)	41 (55,4)	198 (60,7)	0,285
Lazer epilasyon	216 (85,7)	52 (70,3)	268 (82,2)	0,002
Kılcal damarlarda lazer yöntemi tedavisi	109 (43,3)	20 (27,0)	129 (39,6)	0,012
Saç dökülmesi tedavisinde dermatolojik işlemler (mezoterapi, PRP)	96 (38,1)	32 (43,2)	128 (39,3)	0,425
Saç ekimi	171 (67,9)	62 (83,8)	233 (71,5)	0,008
Akneli cilt bakımı	168 (66,6)	43 (58,1)	211 (64,7)	0,176
Meyve asitleri ile hafif cilt soyma işlemi	96 (38,1)	15 (20,3)	111 (34,1)	0,004
Salisilik asit ile cilt soyma işlemi	29 (11,5)	5 (6,8)	34 (10,4)	0,240
Trikloroasetik(TCA) asit ile orta derecede cilt soyma işlemi	27 (10,7)	3 (4,1)	30 (9,2)	0,081
Dermokozmetik ürün	108 (42,9)	26 (35,1)	134 (41,1)	0,235
Botulinum toksini ile kırışıklık tedavisi	160 (63,5)	47 (63,5)	207 (63,5)	0,997
Dolgu uygulaması	106 (42,1)	22 (29,7)	128 (39,3)	0,056
İz tedavisi	86 (34,1)	26 (35,1)	112 (34,4)	0,872
Leke tedavisi	145 (57,5)	33 (44,6)	178 (54,6)	0,049

(sırası ile %49,6/%31,1 p=0,005 %85,7/%70,3 p=0,002 %38,1/%20,3 p=0,004 %57,5/%44,6 p=0,049). Erkek hastaların sadece saç ekimi hakkında bilgi sahibi olma oranları kadınlara göre istatistiksel olarak anlamlı yüksekti (%67,9/%83,8 p=0,008). Cinsiyet gruplarında yüz germe operasyonu, lazer yöntemi ile deri lekelerinden kurtulma, saç dökülmesi tedavisi, akne tedavisi, salisilik asit peeling işlemi, TCA peeling işlemi, dermokozmetik ürün, botulinum toksini ile kırışıklık tedavisi, dolgu uygulaması, iz tedavisi işlemlerinde bilgi sahibi olma oranlarında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktu (Tablo III). Kadınlar sırası ile en çok lazer epilasyon (%85,7), saç ekimi (%67,9), akne tedavisi %66,6), botulinum toksini ile kırışıklık tedavisi (%63,5), lazer yöntemi ile leke tedavisi (%62,3), erkekler sırası ile saç ekimi (%83,8), lazer epilasyon (%70,3), botulinum toksini tedavisi (%63,5), akne (%58,1), lazer yöntemi ile leke tedavisi (%55,4) hakkında bilgi sahibiydi.

Tablo IV. Cinsiyet gruplarında kozmetik işlem uygulama oranları

Kaç uygulama yaptırınız ?	Kadın n(%)	Erkek n(%)	Toplam n(%)	P
Hiç	144 (57,1)	64 (86,5)	208 (63,8)	0,001
Bir	63 (25,0)	7 (9,5)	70 (21,5)	
İki	26 (10,3)	2 (2,7)	28 (8,6)	
Üç	8 (3,2)	1 (1,4)	9 (2,8)	
Dört	4 (1,6)	0 (0,0)	4 (1,2)	
Beş	3 (1,2)	0 (0,0)	3 (0,9)	
Altıdan Fazla	4 (1,6)	0 (0,0)	4 (1,2)	

Tablo V. Cinsiyet gruplarında kozmetik uygulamalar hakkında bilgi edinme yerleri

Kaç uygulamalar hakkında bilgi;	Kadın n(%)	Erkek n(%)	Toplam n(%)	P
Hekimlerden	50 (19,8)	8 (10,8)	58 (17,8)	0,033
Televizyon	91 (36,1)	27 (36,5)	118 (36,2)	
Gazete	2 (0,8)	3 (4,1)	5 (1,5)	
Magazin dergileri	9 (3,6)	3 (4,1)	12 (3,7)	
Arkadaşlar	21 (8,3)	3 (4,1)	24 (7,4)	
İnternet	65 (25,8)	29 (39,2)	94 (28,8)	
Diğer (Güzellik uzmanları vs.)	14 (5,6)	1 (1,4)	15 (4,6)	

Çalışma grubunda kadınların %57,1'i erkeklerin %86,5'i hiç kozmetik işlem yaptırmamıştı. Kadınların %25'i erkeklerin %9,5'i en az bir kez kozmetik işlem yaptırmıştı. Kadınların %10,3'ü iki kez, %3,2'si 3 kez, %4,2'si üçün üzerinde, erkeklerin %2,7'si iki kez %1,4'ü üç kez işlem yaptırmıştı. Erkek cinsiyette üçün üzeri işlem yaptıran hasta yoktu. Cinsiyet gruplarında kozmetik işlem uygulama oranlarındaki fark istatistiksel olarak anlamlıydı (p=0,001 Tablo IV).

Kadın hastaların kozmetik uygulamalar hakkında bilgi edinme yeri en sık televizyon, ikinci sırada internetti (televizyon %36,1 internet %25,8). Erkeklerin en sık internet ikinci sırada televizyonda (%39,2 %36,5). Kadınların %19,8'i erkeklerin %10,8'i bilgiyi hekimlerden alıyordu. Erkeklerin gazete ve magazin dergilerinden bilgi alma oranı kadınlara göre, kadınların arkadaşları ve diğer kişilerden bilgi alma oranı erkeklere göre yüksekti. Cinsiyet gruplarının kozmetik uygulamalar hakkında bilgi edinme yerleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıydı (p=0,033 Tablo V).

Tartışma

Kozmetik dermatoloji son yıllarda hızla ilerlemektedir. Kişilerin genç ve güzel görünme istekleri, iş sahasında başarıyı kolaylaştırıcılığı kozmetik uygulamalara olan talepleri arttırmaktadır. Yaşam süresi uzadıkça kozmetik uygulamalara olan başvurular artmaktadır. Kozmetik işlemlerin kısa sürede iyileşmesi, maliyetlerinin uygun olması, günlük aktivitede kısıtlamaya neden olmaması kişilere cazip gelmektedir(2).

Kozmetik uygulamaları yaptıran hastaların çoğunluğu kadın hastalardır; erkek hastalarda da artış görülmektedir.

Çalışmamızda lazer epilasyon kadın hastalar arasında en iyi bilinen kozmetik işlem olarak bulundu (%85.7). Tüy artışı ergenlikten itibaren kadınlarda önemli bir sorun teşkil etmektedir. İstenmeyen kıllar kadınların çekiciliğine ve feminen görüntüsüne gölge düşürmektedir. Tüylene problemi yaşayan bayan bunu bir kusur olarak algılamakta ve kendine olan güvenini etkilemektedir. İstenmeyen kıllardan kurtulmak için çeşitli yöntemler denenmektedir.

Lazer ile kıllardan kurtulma işlemi diğer yöntemlere göre etkili kıl yok etme yöntemidir. Lazer epilasyonda tekrar edilen seanslar sonrasında kıllarda azalma gözlenmektedir (3). İstenmeyen kılların kadınlar üzerinde yarattığı olumsuz etki çalışmamızda kadınlar arasında en iyi bilinen işlem olmasının sebebi olabilir. Lazer epilasyon işleminin deriyi tanıyan deri hastalıkları ve plastik cerrahi uzmanları tarafından yapılması gerekmektedir.

Çalışmamızda erkek hastalar arasında en bilinen kozmetik işlem saç ekimi olarak bulundu (%83.7). Saç kaybı ve kellik erkekler üzerinde büyük bir sorun oluşturmaktadır. Kişinin özgüvenini olumsuz bir şekilde etkilemekte, sosyal yaşantısında sorunlara neden olmaktadır. Saçsızlık erkeklerde kişisel çekiciliği yitirme, yaşlı görünüme sahip olma, sosyal yaşamda olumsuzluk, depresyon, duygusal ilişkilerde zorluk gibi sorunları beraberinde getirmektedir (4). Özellikle genç erkek hastalar için bu sorunlar daha büyük olmaktadır. İşlem sonrası postoperatif bakım çok önemlidir.

Çalışmamızda en az bilinen kozmetik uygulamalar TCA peeling ve salisilik asit peeling işlemi olarak bulundu. TCA ile yapılan deri yenileme tedavisi derinin üst-orta tabakasında bulunan sorunların giderilmesinde tercih edilen bir yöntemdir. TCA peeling işlemi meyve asidi ile yapılan peeling işlemine göre sosyal yaşantıyı daha fazla etkilemekte, kişinin evde kalmasını gerektirebilmektedir. Çalışmamızda TCA ve salisilik asit peeling işlemlerinin bilinirliğinin az olması, öncesinde uygulamayı yaptıran kişilerin işlem sonrası sosyal yaşantılarını etkilemesinden dolayı önermemeleri ve medyada yer almasında azlık olabilir (5).

Çalışmamızda kadınların %57.1'i, erkeklerin %86.5'i hiçbir kozmetik işlem yaptırmamıştı. Çalışmamızın bir üniversite hastanesi ve özel hastanede birlikte yürütülmesi kozmetik işlemlerde bu düşüklüğü açıklayabilir. Kozmetik işlemler çoğunlukla özel muayenehanelerde gerçekleştiğinden hastaların başvuru sebebinin düşük olmasına neden olabilir (6).

Cinsiyet gruplarında kozmetik işlem uygulama oranlarındaki fark istatistiksel olarak anlamlıydı. (p:0.001). Erkeklerde kozmetik uygulama yaptıran oranı bayanlara göre anlamlı olarak düşüktü. Günümüzde erkekler, eskiye oranla, dış görünüşlerine daha fazla özen göstermekte, estetik kaygılar taşımaktadır. Bu kaygılarını gidermek içinde kozmetik uygulamalardan destek almaktadır. Teknolojinin getirdiği yeniliklere bağlı olarak, cerrahi bir uygulamaya gerek kalmadan kolaylıkla uygulanabilmesi tercih edilme nedenlerinin başında yer almaktadır. Erkeklerde masküinite ile uygun olmayan kozmetik fikri güncelliğini yitirmiştir (7).

Çalışmamızda kadınların %10.3'ü iki kez, %3.2'si üç kez, %4.2 si üçün üzerinde kozmetik işlem yaptırmıştı. Önceden kozmetik işlem yaptırmak gelecekte kozmetik uygulama yaptırmak için bir belirleyici olabilir. Çalışmamızda kadınların %10.3'ü ikinci uygulamayı yaptırmış olarak bulundu. Başarılı yapılan ilk kozmetik uygulama kişide kozmetik uygulama ile ilgili hatalı önyargıyı kırması tekrar yaptırmasının nedeni olabilir.

Televizyon, gazete, magazin dergileri, internet, hekimler ve arkadaşlar kişilerin kozmetik uygulamalara başvurmada etkilidir. Kişiyi kozmetik uygulamalara yönelten en önemli faktör kendinde değişiklik görme isteğidir. Bazı kişiler kendilerine öz güveni kazandırmak amacıyla bu uygulamalara başvururlar. Çalışmamızda bayan hastaların kozmetik uygulamalar hakkında en önemli bilgi edinme yeri televizyon; erkeklerde ise internet bulundu. Kadınların %19.8'i, erkeklerin %10.8'i bilgiyi hekimlerden alıyordu. Kadınların kozmetik uygulamalar hakkında istekli olması ve bu konuyu daha rahat ifade etmesi hekimlerden bilgi alma oranlarındaki bu farklılığı açıklayabilir. Görsel ve yazılı medya kişilerin kozmetik uygulamalar hakkında farkındalığını arttırmaktadır (8).

Bu çalışma üç aylık dönemde bir özel hastane birde üniversite hastanesinin dermatoloji polikliniğine başvuran hastaların kozmetik işlemler hakkında bilgi ve deneyimlerini belirlemiştir. Bu nedenle sonuçların tüm topluma genellenmesi mümkün olmamakla birlikte yinede konunun önemine vurgu yapmaktadır. Daha fazla sayıda, çok merkezli çalışmaların yürütülmesi daha genellenebilir sonuçlara ulaşılmasını sağlayacaktır.

Kaynaklar

- 1) Sadick NS. The impact of cosmetic interventions on quality of life. *Dermatol Online Journal* 2008 15; Aug14(8):2
- 2) Small R. Aesthetic procedures in office practice. *Am Fam Physician* 2009; 80(11): 1231-1237.
- 3) Ibrahim OA, Avram MM, Hanke CW, Kilmer SL, Anderson RR. Laser hair removal. *Dermatol Ther* 2011; 24(1): 94-107.
- 4) Williams KL Jr. Current practices and controversies in cosmetic hair restoration. *Dermatol Surg* 2013; 39(5): 797-801.
- 5) Camacho FM. Medium-depth and deep chemical peels. *J Cosmet Dermatol* 2005; 4(2): 117-128.
- 6) Adışen E, Gürer MA, Keseroğlu Ö. Dermatoloji hasta profili. *Türkderm* 2008; 42: 82-86.
- 7) Fried RG. Esthetic treatment modalities in men: psychologic aspects of male cosmetic patients. *Dermatol Ther* 2007 Nov-Dec; 20(6): 379-384.
- 8) Haas CF, Champion A, Secor D. Motivating factors for seeking for cosmetic surgery: a synthesis of the literature. *Plast Surg Nurs* 2008; 28(4): 177-182.